

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Michala Mazance, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Víta Bičáka a JUDr. Tomáše Rychlého, rozhodl o návrhu **Domova pro seniory Předklášteří, příspěvkové organizace**, se sídlem Předklášteří, Šikulova 1438, zastoupeného Mgr. Evou Kantoříkovou, advokátkou v Brně, Jaselská 14, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi **Krajským soudem v Brně, jako soudem rozhodujícím ve správním soudnictví**, na straně jedné a **Okresním soudem Brno-venkov a Krajským soudem v Brně, jako soudem rozhodujícím v občanském soudním řízení**, na straně druhé, ve věci žaloby na uložení povinnosti uzavřít smlouvu o poskytování sociálních služeb a na určení neplatnosti ukončení pobytu v zařízení Domova pro seniory Předklášteří: žalobce **J. H.**, a žalovaného **Domova pro seniory Předklášteří, příspěvkové organizace**, se sídlem Předklášteří, Šikulova 1438, zastoupeného Mgr. Evou Kantoříkovou, advokátkou v Brně, Jaselská 14, ve věci vedené u Okresního soudu Brno-venkov pod sp. zn. 8 C 320/2009,

t a k t o :

Návrh **s e o d m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem doručeným zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“) se Domov pro seniory Předklášteří, příspěvková organizace (dále též „navrhovatel“) domáhá, aby zvláštní senát rozhodl tvrzený spor o pravomoc, který měl vzniknout mezi Okresním soudem Brno-venkov a Krajským soudem v Brně, rozhodujícími jako soudy v občanském soudním řízení, ve věci vedené u okresního soudu pod sp. zn. 8 C 320/2009, a Krajským soudem v Brně, rozhodujícím jako soud ve správním soudnictví.

[2] Navrhovatel v návrhu uvedl, že Okresní soud Brno-venkov vyslovil (v intencích závazného právního názoru formulovaného Krajským soudem v Brně, jako soudem odvolacím, v usnesení ze dne 6. 1. 2020, sp. zn. 13 Co 248/2019) výrokem I. usnesení ze dne 21. 1. 2020, sp. zn. 8 C 320/2009 svou věcnou nepřislušnost k projednání a rozhodnutí žaloby J. H., který se domáhal, aby žalovanému Domovu pro seniory Předklášteří, příspěvkové organizaci byla uložena povinnosti uzavřít se žalobcem smlouvu o poskytování sociálních služeb a aby byla určena neplatnost ukončení pobytu žalobce

v zařízení žalovaného s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena Krajskému soudu v Brně, jako soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví (výrok II.); tento postup odůvodnil naplněním podmínek vyplývajících z ustanovení § 104b o. s. ř. Podle názoru navrhovatele zřejmě odvolacímu soudu nebyla při jeho rozhodování známa existence usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. 12. 2009, sp. zn. 57 Ca 93/2009, kterým, jako soud rozhodující ve správním soudnictví, odmítl původně podanou žalobu žalobce J. H., již se domáhal stejného nároku jako nyní v občanském soudním řízení, přičemž vyslovil názor, že věcně a místně příslušným soudem k projednání věci je Okresní soud Brno-venkov. Právní názor vyslovený odvolacím soudem považuje navrhovatel za zcela překvapivý, přičemž před následným vydáním usnesení okresního soudu nebyla účastníkům řízení dána možnost vyjádřit se k otázce věcné příslušnosti soudu. Upozorňuje přitom na fakt, že jiný náhled na otázku věcné příslušnosti byl vysloven až zhruba po deseti letech vedení občanskoprávního řízení, a to za situace, kdy již krajský soud ve věci opakovaně rozhodoval o podaných odvoláních. S ohledem na kolizi závěrů vyslovených k otázce věcné příslušnosti soudů k projednání dané věci Krajským soudem v Brně, jakožto soudem rozhodujícím ve správním soudnictví, na straně jedné a Krajským soudem v Brně, rozhodujícím v občanském soudním řízení, a okresním soudem na straně druhé, má navrhovatel za to, že došlo ke vzniku kompetenčního konfliktu předvídaného zákonem č. 131/2002 Sb. Navrhl proto, aby zvláštní senát autoritativně vyslovil, který soud je k projednání předmětné věci věcně příslušným.

[3] Z předloženého **spisu Krajského soudu v Brně sp. zn. 57 Ca 93/2009** zvláštní senát zjistil, že žalobce J. H. se ve vztahu k navrhovateli a Krajskému úřadu Jihomoravského kraje domáhal ve správním soudnictví vydání *předběžného opatření*, kterým by jim bylo zakázáno ukončit k datu 1. 1. 2010 pobyt žalobce v zařízení navrhovatele, tj. zakázat „*narušení stávajícího stavu*“, a to až do právní moci rozhodnutí soudu ve věci „*odmítnutí – povinnost uzavření smlouvy o poskytování služeb sociálních – bydlení, stravování, péče o ošacení a úklid ze dne 12. 6. 2009*“. O tomto návrhu rozhodl krajský soud **usnesením ze dne 15. 12. 2009, čj. 57 Ca 93/2009-3** (v právní moci dne 23. 12. 2009). Krajský soud projednávanou věc označil jako „*žalobu ve věci uzavření smlouvy o poskytování sociálních služeb*“, přičemž výrokem I. tuto žalobu odmítl a výrokem II. rozhodl o nákladech soudního řízení. V odůvodnění tohoto usnesení krajský soud uvedl, že soudy ve správním soudnictví poskytují podle § 2 s. ř. s. ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob. S odkazem na § 68 písm. b) s. ř. s. konstatoval, že „*o rozhodnutích správních orgánů v soukromoprávních věcech (...) nerozhodují soudy v rámci správního soudnictví, nýbrž soudy v občanském soudním řízení*“ ve smyslu § 7 o. s. ř. Žalobce se dle názoru krajského soudu domáhal „*uzavření smlouvy o poskytnutí sociální služby*“ podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „*zákon o sociálních službách*“), přičemž podle § 91 odst. 5 tohoto zákona platí, že pro uzavírání této smlouvy a právní vztahy vzniklé z této smlouvy se použijí ustanovení občanského zákoníku. Z tohoto důvodu krajskému soudu nezbylo, než *žalobu* postupem podle § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítnout. Krajský soud dále vyslovil, že pro projednání a rozhodnutí věci je založena věcná a místní příslušnost Okresního soudu Brno-venkov; o možnosti a podmínkách podání žaloby k tomuto soudu žalobce poučil.

[4] Zvláštní senát si vyžádal rovněž **spis Okresního soudu Brno-venkov sp. zn. 8 C 320/2009**. Z jeho obsahu zjistil, že žalobce J. H. podal u tohoto soudu dne 30. 4.

pokračování

2009 žalobu směřující proti navrhovateli a Krajskému úřadu Jihomoravského kraje. Žalobou se domáhal, *aby byla žalovaným uložena povinnost bezodkladně s ním uzavřít smlouvu o poskytování sociálních služeb, nebo (v souladu s § 93 zákona o sociálních službách) přidělit žalobci náhradní, sociálně přiměřený, byt*. Podáním, doručeným okresnímu soudu dne 22. 3. 2010, žalobce konkretizoval znění požadované smlouvy. Dne 28. 4. 2011 obdržel okresní soud změnu žaloby, kterou žalobce rozšířil o *návrh na určení, že ukončení jeho pobytu v ubytovacím zařízení žalovaného 1)*, tj. navrhovatele, *ke dni 31. 12. 2009 je neplatné*. Tato změna návrhu byla usnesením okresního soudu, vyhlášeným u ústního jednání dne 24. 4. 2017, připsána. Usnesením ze dne 12. 7. 2017, čj. 8 C 320/2009-530, naopak okresní soud nepřipustil změnu žaloby (její rozšíření), kterým se *žalobce domáhal po navrhovateli zaplacení částky 1 milion Kč*; nepřipustil rovněž žalobcem navrhovaný vstup dalších osob jako účastníků řízení na straně žalované. Toto usnesení bylo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 19. 10. 2017, čj. 13 Co 236/2017-538, zrušeno v části, kterou nebylo připsáno rozšíření žaloby. Okresní soud následně usnesením ze dne 29. 3. 2018, čj. 8 C 320/2009-553, žalobcem nově uplatněný návrh (na zaplacení částky 1 milion Kč, jakožto peněžité odškodnění za neposkytnuté ubytovací služby) vyloučil k samostatnému řízení; usnesením odvolacího soudu ze dne 11. 6. 2018 čj. 13 Co 121/2018-562, bylo odvolání proti tomuto usnesení zamítnuto. Následně **Okresní soud Brno-venkov rozsudkem ze dne 9. 1. 2019, čj. 8 C 320/2009-678**, zamítl jak návrh žalobce na uložení povinnosti navrhovateli uzavřít s ním smlouvu o poskytování sociálních služeb, tak i návrh na určení neplatnosti ukončení jeho pobytu v zařízení navrhovatele. Tento rozsudek byl **usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 6. 1. 2020, čj. 13 Co 248/2019-737**, zrušen a věc byla vrácena okresnímu soudu k dalšímu řízení. Krajský soud své usnesení odůvodnil tím, že žalobcem uplatněný nárok má svůj základ v zákoně o sociálních službách, tedy v předpisu práva veřejného, který mj. upravuje i podmínky, za nichž navrhovatel může, respektive musí, uzavřít smlouvu o poskytnutí sociální služby. Neuzavření takové smlouvy by podle názoru odvolacího soudu mohlo být kvalifikováno jako nezákonný zásah ve smyslu ustanovení § 82 s. ř. s., k jehož posouzení jsou příslušné soudy ve správním soudnictví. Pokud jde o druhý žalobní návrh, nesmí na něj být nahlíženo izolovaně; ve vztahu k prvnímu návrhu jde o návrh sekundární a i k jeho projednání a rozhodnutí je proto věcně příslušný soud ve správním soudnictví. Z uvedených důvodů odvolací soud dovodil nedostatek věcné příslušnosti soudů v občanském soudním řízení o obou návrzích rozhodnout. Za této situace měl okresní soud postupovat podle § 104b odst. 2 o. s. ř., tzn. vyslovit ve věci svou věcnou nepříslušnost a postoupit ji soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví. Jelikož odvolací soud nemohl sám věc „přímo“ postoupit soudu věcně příslušnému, zavázal okresní soud, aby uvedeným způsobem postupoval poté, co mu bude věc vrácena. **Okresní soud Brno-venkov proto usnesením ze dne 21. 1. 2020, čj. 8 C 320/2009-743**, výrokem I. vyslovil svou věcnou nepříslušnost; výrokem II., pak vyslovil, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena Krajskému soudu v Brně (jakožto soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví – pozn. zvláštního senátu), jako soudu věcně příslušnému. **Toto usnesení dosud nenabýlo právní moci, neboť je dne 28. 1. 2020 napadl odvoláním navrhovatel; o tomto odvolání nebylo dosud rozhodnuto.**

[5] Zvláštní senát se nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o kompetenčním sporu, přičemž vycházel z následujících skutečností a úvah:

[6] Podle § 1 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., se podle tohoto zákona postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost (dále jen „pravomoc“) vydat rozhodnutí, jehož stranami jsou: a) soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy, b) soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví.

[7] Z ustanovení § 1 odst. 2 téhož zákona plyne, že kompetenčním sporem je buď spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž již druhá strana vydala pravomocné rozhodnutí (pozitivní kompetenční spor), anebo spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků (spor negativní).

[8] Takto vymezené kompetenční spory projednává a rozhoduje zvláštní senát (srov. § 2 odst. 1 tohoto zákona). Ten pak rozhodne, kdo je příslušný vydat rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení (§ 5 odst. 1 téhož zákona).

[9] Esenciální podmínkou pro to, aby byla dána pravomoc zvláštního senátu, je tedy existence kompetenčního sporu. Ten podle názoru zvláštního senátu v posuzované věci dosud nevznikl.

[10] Ze skutečností rekapitulovaných v odst. [4] výše je zřejmé, že jakkoli Krajský soud v Brně, rozhodující jako soud v občanském soudním řízení, dospěl k závěru, že o návrzích žalobce mají rozhodovat soudy ve správním soudnictví, přičemž Okresní soud Brno-venkov tento právní názor respektoval a vyslovil ve věci svou věcnou nepříslušnost s tím, že věc bude po právní moci tohoto usnesení postoupena soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví, nelze přehlédnout, že toto usnesení bylo napadeno odvoláním, o kterém nebylo dosud rozhodnuto. **Soudy rozhodující v občanském soudním řízení tedy svou věcnou příslušnost dosud pravomocně nepopřely.** Právě konečné (tj. pravomocné) rozhodnutí soudu či jiného orgánu veřejné moci, popírající svou pravomoc věc projednat a rozhodnout, je podmínkou *sine qua non* pro možný vznik negativního kompetenčního sporu; tato podmínka v dané věci splněna není.

[11] Pro úplnost považuje zvláštní senát za potřebné dodat, že **negativní kompetenční spor by v nyní posuzované věci z důvodů předestřených navrhovatelem nevznikl ani v případě pravomocného popření věcné příslušnosti soudů rozhodujících v občanském soudním řízení.** Z toho, co bylo uvedeno výše pod bodem [3] je zřejmé, že **Krajský soud v Brně, jakožto soud rozhodující ve správním soudnictví, nepopřel svou věcnou příslušnost k projednání návrhů žalobce, které jsou předmětem řízení vedeného u Okresního soudu Brno-venkov pod sp. zn. 8 C 320/2009.** Obsah návrhu podaného žalobcem u Krajského soudu v Brně, o němž bylo vedeno řízení pod sp. zn. 57 Ca 93/2009, totiž nevzbuzuje žádné pochybnosti o tom, že se jím žalobce domáhal výlučně vydání *předběžného opatření*, jímž by bylo žalovaným *zakázáno ukončit pobyt žalobce v zařízení provozovaném prvním z žalovaných do doby pravomocného rozhodnutí v blíže nespecifikované věci, týkající se dalšího pobytu žalobce v tomto zařízení.* Nešlo tedy o (1) *žalobu*, kterou by se žalobce (2) *domáhal uložení povinnosti uzavřít smlouvu o poskytování sociálních služeb*, jak nesprávně dovodil krajský soud ve svém usnesení ze dne 15. 12. 2009, čj. 57 Ca 93/2009-3. Předmět řízení vedeného u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 57 Ca 93/2009 tedy není shodný

pokračování

s předmětem řízení vedeným u Okresního soudu Brno-venkov pod sp. zn. 8 C 320/2009 (*žaloba na uložení povinnosti navrhovateli uzavřít s žalobcem smlouvu o poskytování sociálních služeb a žaloba na určení neplatnosti ukončení pobytu žalobce v zařízení navrhovatele*). Z tohoto důvodu proto vyslovení věcné nepřislušnosti soudu ve správním soudnictví takový návrh projednat a rozhodnout o něm nepředstavuje popření pravomoci projednat a rozhodnout věc, o níž se nyní vede řízení před soudy v občanském soudním řízení. Imanentní podmínkou pro vznik kompetenčního sporu je právě totožnost věci, o níž má být rozhodováno, tedy existence identického předmětu řízení (srov. zejména dikci ustanovení § 1 odst. 2 a § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb.); ten je ve sporném soudním řízení vždy vymezen návrhem účastníka řízení. Z tohoto pohledu tedy není rozhodující, že krajský soud, rozhodující ve správním soudnictví, nesprávně identifikoval předmět řízení i procesní podmínky pro jeho věcné projednání (viz jeho zcela nesrozumitelný odkaz na podmínky řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu). Z hlediska posouzení věcné příslušnosti soudů není podstatný ani fakt, že krajský soud, rozhodující ve správním soudnictví, opřel odmítavý výrok o neodpovídající zákonné ustanovení (§ 46 odst. 2 s. ř. s.), namísto aby návrh (nikoli žalobu) *a limine* odmítl podle obecného ustanovení, upravujícího postup soudu při nedostatku podmínek řízení, tj. podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (ve správním soudnictví nelze podat žádný návrh na vydání předběžného opatření mimo již probíhající soudní řízení – viz dikce ustanovení § 38 odst. 1 s. ř. s.). Z uvedeného důvodu také neobstojí poučení, že ve věci je možné pro zachování účinků (správní) žaloby podat ve stanovené lhůtě žalobu u Okresního soudu Brno-venkov, kterého se dostalo žalobci. Lze tedy uzavřít, že ani v případě, kdy by soudy rozhodující o žalobě J. H. vyslovily nedostatek své věcné příslušnosti k jejímu projednání a rozhodnutí pravomocně, nedošlo by tím ke vzniku negativního kompetenčního sporu.

[12] Vzhledem k uvedeným skutečnostem proto zvláštnímu senátu nezbylo, než návrh Domova pro seniory Předklášteří, příspěvkové organizace na zahájení řízení o kompetenčním sporu odmítnut [§ 4 zákona č. 131/2002 Sb., a § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], neboť nejsou splněny podmínky takového řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. července 2020

JUDr. Pavel Simon
předseda zvláštního senátu